

Izhaja vsaki dan

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri jutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 nč (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
Cene oglasov se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 2 1/2 mm): za trgovinske in obrtne oglase po 20 stot.; za smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Za oglaševanje v tekstu lista do 5 vrst K 20, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 st. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglase sprejema inšeriatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasillo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-branilnični račun št. 841.652. TELEFON števil. 1157.

Kraljevina Hrvatska.

(Priobčil v „Parlamentarju“ NIKOLA KARLIČ)

Kraljestvo Hrvatska-Slavonija-Dalmacija, ki je imelo do leta 1102 svoje narodne vladarje, je stopilo potem v personalno unijo z Ogrsko.

Da je bila kraljevina Hrvatska le po sebi kraljevi zvezana s kraljevino Ogrsko, da je torej med obema kraljevinama obstajala čista personalna unija, izhaja že iz tega, da si je po izumrtju dinastije Arpadov kraljevina Hrvatska samostojno volila Anžuvince svojimi kralji, dalje, da je v l. 1527. priznala Habsburžane za svoje kralje in to povsem neodvisno od kraljevine Ogrske, da je v letu 1712. vsprejela pragmatično sankcijo, torej 11 let pred kraljevino Ogrsko.

Ta čista personalna unija med kraljevinama Hrvatsko in Ogrsko je trajala do leta 1790, ko so stanovi kraljevine Hrvatske iz strahu pred centralističnim Dunajem cesarja Josipa II. del svojega delokroga rado-voljno izročili kompetenci ogrskega deželnega zbora, ker so menili, da po ojačenju vezi med obema „deželama-sestrama“ bo lažje voditi boj za državno samostojnost nasproti germanizirajočemu Dunaju.

Da si so stanovi kraljevine Hrvatske izročili davčne stvari kompetenci ogrskega deželnega zbora le z zahtevo, da je hrvatske davke voditi v evidenci ločeno od ogrskih (Š. 59.), je vendar samostojnost kraljevine Hrvatske prihajala polagoma v vedno večjo nevarnost, da popolnoma izgine. Med tem, ko se je nacionalistična ideja, ki se je po veliki revoluciji razširila iz Francije po vsej Evropi, polastila tudi narodnosti na Ogrskem, posebno pa Madjarov, pa je narod v kraljevini Hrvatski trdno spal in je v javnem življenju še vedno rabil mrtvi latinski jezik. Še le potem, ko so skušali Madjari razširjati svoj jezik ne le na Ogrskem, ampak tudi na Hrvatskem, se je narod v kraljevini Hrvatski vzbudil iz letargije: navstal je „ilirizem“. Pod tem zgodovinsko-zemljepisnim imenom so hoteli Hrvatje vse Jugoslovane postaviti kakor mogočno celoto proti madjarizmu.

V letu 1834. so izšli prvi hrvatski („ilirski“) časopisi, a 7. februarja 1835. so prvič pevali v gledališču v Zagrebu hrvatsko pesem: Još hrvatska ni propala.

Dr. Ljudoviti Gaj, grof Janko Drašković in drugi nesmrtni „Ilirci“ so rešili hrvatski narod pred grozečo nevarnostjo madjarizacije.

V letu 1832. je zahteval že hrvatski deželni zbor, da Hrvatska stopi do Ogrske v isto razmerje kakor je bilo pred letom 1790,

to je v razmerje personalne unije. Istotako možato in srčno sta nastopila deželna zbora: od leta 1845. ki je zahteval, naj se vspostavi hrvatska dvorna kancelarija na centralni vladi na Dunaju, in od leta 1847, ki je izrečno povdarjal popolno pariteto (jednakost) Hrvatske nasproti Ogrski.

Že za časa ilirizma, torej v prvi polovici XIX. stoletja, je obstajala v Hrvatski stranka, ki je nameravala in priporočala da se hrvatsko državno telo kolikor le možno zlije z Ogrsko. To stranko s početka šibko in bojazljivo, ki so ji bili v oporo plemiči Tur-opolski, samovolja in bajoneti, so nje nasprotniki imenovali „madjaronska stranka“.

Organizirala se je ta madjaronska stranka kakor „unijonistična stranka“ še le 1841. in je imela že tedaj svoje zbirališče, „casino“, kjer so poučevali tudi madjarski jezik. Pravi ustanovitelj te stranke je zloglasni Ivan Salopek, podžupan varaždinski, ki je samega sebe imenoval „ogrskega Hrvata“.

Prava ljudska stranka je bila „ilirska“. Madjaroni so jo vedno zasramovali in proganjali radi nje vseslovanskih nazorov. „Ilirci so najemniki moskovskega carja“ — tako so trdili Madjaroni.

Mej tem, ko je Ivan Kukuljević leta 1845 prvi govoril hrvatski v saboru, so hoteli madjaroni vso Slavonijo prepustiti Ogrski (Aleksander Drašković, Josip Posilović, Levin Rauch).

Ker so v letu 1847 madjaroni prišli do oblasti, izginile so tudi zadnje sledi hrvatske samostojnosti. Košut ni mogel več najti Hrvatske na zemljevidu.

V tem kritičnem trenutku, ko nasilje na Hrvatski ni imelo več nikakih mej, je rešil domovino junaški ban Jelačić. Ta je uveljavil nov svobodnejši volilni red. Sabor je sestajal iz 192 členov: pretežno večino pa so tvorili ljudje, ki so se navzeli naukov Ilircev. Ta patrijotični sabor se je obrnil do krone, naj reinkorporira Dalmacijo, sklenil je zvezo s srbsko Vojvodino: povsodi na teritoriju trojedine kraljevine je zahteval hrvatski državni jezik, ni hotel ničesar čuti o razdaljivih zahtevah Madjarov, ampak je bil pripravljen skleniti zvezo z narodi na Ogrskem v smislu pragmatične sankcije od leta 1712 in na podlagi svobode enakosti in bratstva, ter se je hotel sploh direktno in brez vsakih posredovalcev pogajati s krono. (Pride še.)

Nemški cesar na Dunaju.

„N. Fr. Presse“ poroča: Dne 6. junija pride nemški cesar Viljem na Dunaj, kjer ostane eden ali dva dni. Temu obisku pripisujejo veliko politično važnost. Po konferenci v Algicirasu da hoče Viljem dati viden dokaz, da avstro-nemška zveza stoji neomajana.

— Sedaj bomo. No, popred nego se lotimo tega dela, treba se okrepiti, božji moji dušici, ker da vesta, da še nisem večerjal, ampak sem čakal na vaju, a zastoj nisem dal speči tisto mastno gosko na peči, in tudi rdeče vino in beli kruh ne stojita le za šalo na mizi.

— Ni ravno trebalo tega, je zamrmrala stara, nekoliko mehkeja, ker je rada pila vino, a je vedela, da je v Grgini kleti samo dobre kapljice.

— E, če nočeta vidva, bom pa sam, je ganil Grga z rameni.

— Tudi jaz bom, gospodar Grga, je zaklical Paviša iz svojega kota dvigaje roko.

— Daj! Daj! je zamrmrala stara zopet, ali hitro, hitro zvršimo!

— Ha! Ha! Ha! se je spustil Grga v smeh, vedel sem. Torej pred našim poslom na dobro zdravje, a za opravilo dobro srečo!

Gončinkina jeza je skoro minula. Paviša se tako in tako ni jezil in v nekoliko hipih je ni bilo veseleje družbe na svetu, nego je bila tu v Prišlinovi hiši; tako složno so se deli skupaj župan, vedeževalka in Paviša,

Simptomatično je tudi, da nekoliko dni pred Viljemom pride na Dunaj Moltke, načelnik nemškega generalnega štaba ter da bo prisostvoval vojaškim vajam v Brucku.

Cesar Viljem hoče torej podati viden dokaz, da avstro-nemška zveza stoji neomajno. Hoho! Politično-državna konstelacija, v kateri se nahaja Nemčija še vedno, se imenuje menda — trozveza. V tej zvezi stoji poleg Nemčije in Avstro-Ogrske tudi — Italija! Kako torej, da hoče cesar Viljem manifestirati le neomajnost zveze med Nemčijo in Avstro-Ogrsko?! Mnogokateri si bo utegnil misliti, da je s tem preziranjem tretje zavez-nice manifestirana tudi — omajnost trozveze. Prav utegne imeti dunajska „Die Zeit“, ki meni, da je glavni vzrok temu potovanju Viljema na Dunaj dejstvo, da je Nemčija od maročanske konference sem popolnoma osamljena in da nima nikogar več na svoji strani, nego — Avstro-Ogrsko. Ta sprememba na diplomatičnem pozorišču da je napravila silen utis na cesarja Viljema. Znani telegram cesarja Viljema grofu Goluchowskemu, v katerem je dal nemški cesar od-duška svoji nevolji proti Italiji, je še poostri-l razmerje med Italijo in Nemčijo. Postopanje Nemčije glede ruskega posojila pa je poslabšalo razmerje med Berlinom in Petrogradom. V takem momentu prihaja cesar Viljem na Dunaj. Iz te okolnosti že izhaja velika važnost tega potovanja Viljemovega.

Dogodki v Rusiji.

Kongres konstitucionalnih demokratov.

Iz Petrograda poročajo: V soboto je konstitucionalno-demokratični shod nadaljeval debato o načelih, formuliranih od Miljukova, za delovanje stranke v državni dumi. Večina govornikov je bila še radikalneja nego-li Miljukov. — Kvskov iz Smolenska je izjavil, da ljudstvo ne veruje nobeni vladi, pa naj se ista zove Witte-Durnovo ali pa Goremikin-Stišinski. Zahteval je, naj se vprašanje o posojilu vplete v adreso. — Čikljukov iz Moskve je dejal, da je treba odpraviti državni svet na vsaki način. — Ščepkin je podpiral Miljukova ter zahteval disciplino stranke. Centralni odbor, je dejal, napove že vojno vladi, ko pride za to primeren čas. — Derobert iz Tvera je očital Miljukovu, češ, da je pozabil, da spor ni še le predstojec, ampak da že obstoja. Duma ne bo v resnici nič drugega, nego konstitujoča zbornica. Ničesar ni možno ustvarjati, ako se ni prej kaj raz-dejalo. — Brjuhatov iz Moskve je menil, da treba poslancem dati samo eno navodilo, to je, da ne sklepajo z vlado nikakih kompromisov. — Babin iz Jaroslava je navedel sklepe jaroslavskega strankinega shoda, ki zahteva, da se takoj sestavi odgovorno ministerstvo ter da se pripoznajo temeljni pogoji ustavnega

državnega življenja; sicer se duma z manifestom obrne na prebivalstvo. — Jaščin iz Nizjega Novgoroda je zahteval izjavo shoda, da državna duma ne more pričeti mirnega delovanja, dokler so bojovníki za svobodo v ječi.

Glasovanje o točkah delavnega programa konstitucionalnih demokratov v državni dumi, kakor jih je predlagal Miljukov, je dokazalo, da so na shodu zmernejši disciplinirani elementi v večini. Stranka se je izjavila, da se prične graditi, ne pa da seruši, in s tem je dana možnost, da duma ne bo pred časom odgodjena, oziroma razpuščena. Vzlic temu so bile vsprejete resolucije z nekaterimi radikalnimi spremembami.

Shod mora rešiti še važno nalogo: sporazumeti se mora s kmeti o načinu reševanja agrarnega vprašanja.

Nadalje je shod soglasno vsprejel nastopni sklep glede delovanja stranke v državni dumi: Delovanje stranke stremi za tem, da se zakonitim načinom rešijo nastopne temeljne naloge, ki spadajo v program stranke in sicer: individualna nedotakljivost in enakopravnost za vse državljane brez razlike narodnosti, vere, spola in stanu; državljanske svobode; uvedba splošne, enake in direktne volilne pravice s tajnim glasovanjem brez razlike spola; narodno zastopstvo in lokalna samouprava; uravnava agrarnega vprašanja zakonitim potom; rešitev delavskega vprašanja; dovoljenje opravičenih narodnih zahtev.

Drobne politične vesti.

Potovanje cesarjevo v Budimpešto. Z Dunaja javljajo, da se cesar poda dne 20. t. m. v Budimpešto, kjer ostane štiri dni. Iz Budimpešte odpotuje cesar naravnost v Bruck, kjer bo dne 25. t. m. inspiciral del čet.

Princ Hohenlohe v Budimpešti. Ministerski predsednik princ Hohenlohe se poda, kakor poročajo z Dunaja, tekom tega tedna v Budimpešto obiskat svoje ogrske kolege.

Ministerski predsednik princ Hohenlohe je včeraj konferiral s poslanci princem Schwarzenbergom, Wassilkom, dr. Nitzschejem, Sylvestrom, grofom Thunom in dr. Funkejem ter z bivšim ministerskim predsednikom grofom Thunom. Potem se je dolgo pogajal s predsednikom poljskega kluba.

Goluchowski odstopi? V dunajskih političnih krogih se zatrjuje, da odstopi po končanem zasedanju delegacij minister vnanjih stvari grof Goluchowski.

Iz Srbije. Iz Zemuna javljajo, da so neznani zločinci ubili v Vranji vodjo srbskih naprednjakov Dimiča, njegovo ženo in dekle,

in pila potil, žvečil, glodal, hrustal brez konca in kraja, a pri tem je z nepremičnimi očesi zjal v Gončinko in župana.

— Veste, kaj ljudje, je začel Grga nenkrat veselo, da ni bilo neumnega škofa Ivana in njegovih cekinov, ne bi bilo današnjega veselja.

— Res je, je zatrobila stara skozi nos, — Res je, je zamrmral Paviša požiraje.

— To večerjo nam v resnici daja škof Ivan, je rekel župan.

— Resnica! ja žveknil Paviša zopet.

— Recimo torej, ljudje božji, se je zasmejal župan, dvigaje vrč rdečega vina, recimo: da Bog poživi častnega škofa zagrebškega Ivana do konca vekov in sveta. Nu, ker smo reve in siromašni ljudje, potrebni njegovih cekinov, prikrajšali smo temu svetu gospodu koledar za par let, da se ne bo sirota še dalje mučil na tem praznem, grešnem svetu, daj mu v svoji nebeski palači toplo kamrico in dosti jela in pila, da pozabi to nevredno zemljo.

— Bog ga poživi! je zahreščala stara, ki je komaj dvigala svoj vrčič; in daj mu nebeskega korenjaka!

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadljudval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. C. Š.

Slednjič se je naveličala molčanja ter je rekla:

— Ej, Grga, torej na delo!

Župan se je zaustavil pred Starko in se zasmejal, položivši jej krohotaže roko na ramo.

— Pri moji veri, zdi se, da si znorela, stara? Mari nisva velika prijatelja! Ali si nisva svoja?

— A da! je odgovorila stara. Ko bodo računali čisti, bova dobra prijatelja. Štej zlato in srebro, kakor smo se pogodili. Dovolj časa je minolo, odkar smo tistemu neumnemu škofu Ivanu, privezali angeljske peroti, da more lažje poleteti v raj.

— Molči, nesreča! se je razjezil Grga. Kaj tacega se ne laja glasno v svet.

— E, pa štej, je rekla stara suhoparno,

Govori se, da se je ta umor izvršil iz političnih nagibov.

Domače vesti.

Mestni svet ima jutri v četrtek ob 7. uri zvečer svojo peto javno sejo z nastopnim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika IV. javne seje; 2. poročila; 3. predlog delegacije glede sistemiziranja in razsvetljave dovoznih cest k novemu kolodvoru pri Sv. Andreju; 4. poročilo o zapuščini Sigmunda Löwensteina na korist raznih mestnih zavodov; 5. volitev šolskih odsekov; 6. volitev 6 členov, ne pripadajočih mestnemu svetu, v spo-polnitev stavbenega odseka.

„Il Piccolo“ gloje — staro kost. — Malo kje na svetu inajo menda toliko skrbi, kakor uredništvo našega „Piccolo“. In kakovi altruisti so to! Ničesar ne iščejo za-se, ampak srce in um, mišljenje, čustvovanje, vsa njihova skrb je posvečena širjenju časti in slave latinstva, čegar prevzeti sin je Teodor Mayer.

Neprestano so mobilizovani, peresa so jim nabrušena in baterije v njihovih predalih so pripravljene vsaki hip, da branijo italijanstvo Trsta, Istre, Gorice.

V permanentnem vojnem stanju so, ker morejo pomagati na veliki borbi v obrambi italijanstva v Tirolu. Dan na dan morajo točno obveščati svet o zdravju „našega kralja“ in prelivati morajo poteke — črnili v proslavljanje „delle nostre armi“. O dogodkih v italijanskem parlamentu na Montecitorio mora biti svet tudi točno in podrobno obveščen. Neizmerne dela provzročajo tudi otvoritve raznih razstav in odkritja raznih spomenikov. Italijanska Afrika dela nemalih skrbi. Veliko razmišljanje zahteva dalje povsreševanje italijanstva v Albaniji. Kolike muke provzroča n. pr. bilanciranje med Nemčijo, Italijo in Francijo: danes treba kriviti hrbitišče pred Francozi, jutri pred Nemci. Pak kovanje italijanskega denarja za — slovanske kraje?! Mislite-li, da je to šala? In slednjic tista Reka! Tam mora delati „Piccolo“ prave čudeže. Visoko mora držati zastavo reške avtonomije in ostajati vendar velik prijatelj — madjarskim sovražnikom te avtonomije!

Sedaj pa se je sirotam pridružila še nova velika skrb za italijanstvo na — Madjarskem! Kaj nas gledate tako začujeno?! Britka resnica je to.

„Le z nekoliko propagande od strani Italijanov — pravi namreč „Piccolo“ — bi bilo lahko dati v najkrajšem času več impulz italijanskemu jeziku v onih krajih.“

To da bi bilo — pravi dalje — jako blagoronošno za obe deželi, ker bi zveza mej njima postala bolj solidna.

In „Piccolo“ se ne šali, kajti pravico Italijanov do te propagande je v resnici našel — v zgodovini. Morate namreč vedeti, da so nekdanj — davno je že temu — v vsej visoki družbi, v uradih, na sodiščih Ogrske znali — latinski, ki je bil oficijelni jezik.... In da je ta jezik izgubil svojo pozicijo na Ogrskem, na tem so krivi le pomenčevalni poskusi od strani Avstrije!

Čitatelji, ali vam ne zapira sape ta fenomenalna zgodovinska ekskurzija „Piccolova“?! Menda razumete, kaj hoče reči.

Ogri so bili prisiljeni braniti se pred pomenčevanjem in so pri tem — po neljubi po-

— Ki bo gotovo dobro služil njegovemu zdravju, bolje od tistih tvojih belih kapljic, je rekel župan škodoželjno.

— Brez katerih pa ti ne bi imel cekinov, si je razsrdila stara.

— In jaz te beder od gosi! se je spustil Paviša iznenada v gromek smeh, tako, da se je zdelo, da mu trebul počti. Bog poživi našega dobrotnika škofa Ivana v raj in daj mu v koledarju mesta med svetniki in svetnicami.

Vsi trije so se spustili v krohoten smeh na besede Pavišine. Paviša je zavriskal, starka je bučala, a župan se je smejal od srca, vrči so trknili, vik in krik sta odmevala po Grgini sobi, a na okna je udarjal dež in veter je cvilil iznova skozi noč. Menda, menda so se stresle tudi kosti nesrečnega škofa Ivana v grobnici kraj stolne cerkve. Grga je hrupel bolj, nego njegova napita gosta. Zvijal se je in skakal kakor neumen, da se je zdelo, da je pijan od kraja; ali tu pa tam je čudovito pametno in trezno pogledaval Pavišo in Gončinko.

(Pride še.)

moti menda — vrgli latinščino iz dežele!! In „Piccolo“ je pridružil neštevilnim svojim skrbem še, da se povrne Madjarom za nekdanjo latinščino — italijanščino. Vse, seveda, samo v ta namen, da se utrde simpatije med obema deželama.... Jeli kdo med resnimi ljudmi, ki se ne smeje tej „Piccolovi“ — fiksni ideji?! Kje je kak zdravnik za tiste, ki nimajo vsega v redu v — svoji glavi?! No, mi bi vedeli dokazati „Piccolo“ še krajšo pot, da si pridobi simpatije Madjarov. Mesto da hoče siliti Madjare, naj se uče italijanski, ali bi ne bilo bolje, da bi se Italijani učili madjarski...! Kaj pravi „Piccolo“ k temu predlogu?!

Toda — bodimo resni! Kar je bilo, je bilo. Nekdaj je bila tudi drugod po Evropi latinščina znanstveni in jezik uradov. V mnogih krajih — n. pr. na Hrvaškem — se v sredi minolega stoletja... Saj priznavamo, da je dobro za vsakogar, in ne samo za Madjare, ako zna italijanski, kakor je za človeka sploh dobro, če zna čim več jezikov. Ali to radi današnjih vsakdanjih praktičnih potreb, in ne radi — oglojene kosti nekdanje latinske slave. So bili pač drugi časi, druge kulturne razmere in drugačni ukusi. Tisti časi se ne povrnejo več. To je le znak dekadence, če kak narod ne ve za-se navajati drugih razlogov, nego — minolost. Narodi, ki inajo življenskih moči v sebi, ne glojejo le stare kosti minolosti, ampak si utrjujejo sedanjost in delajo za — bodočnost. „Piccolo“ pa naj le dalje gloje staro kost — ljudem v zabavo!

V Parizu odlikovan slovenski obrtnik. Na XXIII. mednarodni razstavi za živila in higijeno (zdravstvo), ki se vrši sedaj v Parizu, je razstavil g. Avgust Štular, lastnik znanega uglednega krojaškega podjetja v Trstu, nekaj svojih izdelkov. Ravno kar pa mu je prišlo od zastopnika Avstro-Ogrske na rečeni razstavi, uradno sporočilo, da je gospod Štular za izložene izdelke odlikovan s častno diplomom s častnim križem in se zlato medaljo.

Čestitamo iskreno g. Štularju na dobljenem odlikovanju in priznanju njegove sposobnosti. Posebno pa mu gre priznanje, da je podal našincem vsposodbevalen izgled srčnega in podjetnega duha. Tega ravno manjka najbolj našim navadno zelo nadarjenim obrtnikom.

Laskavo priznanje hôtelu Balkan. V „Politiki“ čitamo to-le sodbo čeških potnikov: „Kolikor bolj se bližamo jugu, toliko več slovanskih pojavov, slovanskih obrazov in slovanskih glasov čujemo. O našem prihodu v Trst so bili tam že obveščeni. Voditelj hotela Balkan, povsem novega in krasno opremljenega, nas je vsprejel najuljudnejše in nam je določil najlepše prostore. V ta namen je spremenil potni program neke druge družbe. V hotelu smo bili izredno zadovoljni in bomo vsikdar priporočali svojim rojakom ta res dobri in lepi hotel!“

To laskavo priznanje od strani čeških potnikov, ki so videli marsikaj in ki — kaj umemo, beležimo z največjim zadoščanjem. In posebno razveseljivo je, da se češki gostje vedno bolj množe v našem hotelu in da so kar vzradoščeni, da je primerno preskrbljeno za potrebo v češkem jeziku.

Na adreso Dalmatincev, ki imajo v Trstu kupčijske posle, piše „Naše Jedinstvo“: V Trstu obstoji Jadranska banka vsa od našega kapitala. Dubrovčani, ki tudi danes še nosijo v Dalmaciji zastavo v trgovinskih podjetjih — mislite-li, da se ti poslužujejo naše banke. Nikomur ne prihaja na misel, da ne bi jim Jadranska banka upravljala istih poslov za jednake ali celo niže nagrade, nego jih jim upravlja Banca popolare. Ali nočejo, ker je to naša banka. Poslužujejo se Banca popolare, ker ni naša, ker je ravnatelj lanskega leta rekel, ko mu je bil neki Dubrovčanin pisal hrvaški, naj mu piše v kakem evropskem jeziku, ker Banca da ni dolžna poznovati neevropskih jezikov! O tem se je pisalo, ali Dubrovčani so vendar ostali klijenti te banke. No, naj je že bilo to, dokler nismo imeli svoje banke, kakor imamo sedaj Jadransko banko, skatero bi se mogli ponašati tudi večini narodni, nego je naš.

Končno pravi „Naše Jedinstvo“, da je temu morda kriva tudi komoditeta, ker se mnogim zdi mučno premenjavati banko. Zato, da nimajo teh sekatur, pomagajo drugim, a svoje zapuščajo.

Na istrskih hribovih. Prejeli smo: Minolo nedeljo smo se zbrali na obrežju Sanitā, ter jo s parnikom odkurili v Koper.

Od Kopra smo šli v hrib proti Šmarjam — bilo nas je sedemnajstovica „Kolašev“ in „Kolašic“. Prišedši do sredine hriba, od koder se odpira diven razgled na Kopersko okolico, na tržaško okolico in na istrsko hribovje, smo se vstavili. Med odmorom nas je g. Herman (Romunec), iznenadil s tem, da je privlekel na dan — svinjine, komad govedine, kruha in pa dobrega vinca. Zakurivši ogenj — po cigansko — smo spekli meso (govedina je bila kaj okusna!) Potem smo jo vdarili v vas Šmarje (na Pomjansčini). Gosp. župnik M. Šašel nam je, po dogovoru, dal prirediti obed v krčni Hrovatinovi p. dom. Šanca, kjer smo se imeli prav dobro. Med pevanjem narodnih in umetnih zborov se nam je pridružil tudi g. župnik in prišlo je k nam več domačih veljakov.

Na povabilo g. žup. Šašelja smo šli potem v župnišče, kjer nam je g. župnik postregel z izvrstnim refoškom, a gospica Mici nas je obdarila dišečim cvetjem. In ko smo zapeli tudi tu par zborov, smo jo ubrali preko Pomjana proti Dekanom. Pomjan je še vedno oni, kakoršen je bil pred leti; razlika je le ta, da imajo sedaj na občinski hiši nemško-laško-slovenski nadpis, med tem ko je bil prej — le slovenski! Živio Bartolič! „Cesta“ iz Pomjana v Marežige je danes v ravno tako groznem stanju, kakor je bila pred 10 leti. Ob luči dneva človek skače kakor divja koza, ako noče preobračati kamenje, debelo kakor človeške glave! V temi bi pa tujec gotovo ponesrečil! Ta „komadič“ „ceste“ nas je vpehal vseh. Ženske so začele omagovati in le — prisiljeno-dobri volji nas moških „junakov“ je zahvaliti, da nismo ostali na dolgem potu. Nad Rižano smo srečali dva mladeniča, vračajoča se iz Dekani proti Sv. Antonu. Eden je imel na jopiču trobojno kokardo, a pela sta lepo po — laško!

Prišli smo v Dekani. Tu so imeli veliko slavnost. Na veselilni prostor smo prispeli ravno, ko se je izvršil vspeled veselice, — pa da bi bili prišli tudi prej, ni bilo govora o nastopu — bili smo preveč „izdelani“! — Zraven trudnosti je bila še ena zapreka, ki nam ni dovoljevala nastopa: medpotoma se je zgubila petorica izletnikov in ker nismo imeli ambulančnih voz, so morali v sv. Antonu najeti navaden koleselj, ki jih je precej pozno pritresel do Rižane! — V Dekanih je bilo vse tako živo, da nisi čul nego zboru tu, zboru tam. Mnogoštevilna četa dekanskih „Mladih vojakov“ je z narodno zastavo na čelu, korakala po lepi vasi in pela: „Mi smo vojaki korenjaki!“ Fantiči so imeli vsaki svojo, precej lepo, izdelano puško in pa — to se umeje — lepe, pozlačene „čake“! Narodnih zastav je bilo precej, a želeli bi jih bilo še več. Pardon: V Marežigah smo videli na cerkvenem stolpu — črno-zolto zastavo. Čemu to? Morda pa tam nimajo narodne slovenske zastave?!

Lepo je bilo v Dekanih, le pomanjkanje je že bilo, ko smo prišli mi, ker so krčmarji prodali vsa, ogromno pripravljena jedila. Pisal bi še, kako so nekateri okoličanski in tudi mestni mladeniči, z narodnimi znaki na prsih peli in govorili — laški, toda o tem — drugikrat. Tudi o vožnji iz Dekan v Trst — morda o priliki.

Majnikov izlet na Trstelj, ki ga je priredila minolo nedeljo tržaška podružnica „Slov. planinskega društva“ skupno z ajdovsko-vipavsko in soško podružnico (odsek Gorica), je izpal nad vse sijajno. Črni oblaki so grozili v soboto večer uničiti ta gorski polet, a ko je napočilo nedelje jutro, se je temno nebo zvedrilo in svetlo solnce nas je pozivalo na pot. Od vseh strani so hiteli čvrsti planinci in še le v Nabrežini smo zamogli prešteti vso impozantno četo, v kateri so se posebno odlikovale v velikem številu naše vrle planinke. Pot nas je vodila preko Šempolaja, Gorjanskega in Ivanjegagrada do vasi Lipa, ki leži ravno pod vnožjem Trstlja. Drhteči vonj cvetoče narave nas je spremljal na potu ter se družil z milim petjem slavcev v prelepo harmonijo pomladnega jutra.

Ko smo dospeli do Lipe, se je pričela pot navzgor. A komaj smo začeli korakati po kameniti poti proti vrhu, že nam je prihitela nasproti vrta ajdovsko-vipavska podružnica, ki je dospela že pred nami čez Dornberg na vrh. Z nami so dospeli na vrh od druge strani tudi Goričani in okoli 11. ure so bile zbrane na vrhu Trstlja vse tri planinske podružnice.

Bil je to tudi res pravi planinski shod: saj nas je bilo zbranih na vrhu nad 100 planincev, in med nami jako častno zastopani neznani spol, vrle planinke vseh treh podružnic. Od vseh strani je pa prihitelo na vrh tudi veliko število domačega ljudstva: saj toliko število planincev vrhu Trstlja je bilo tudi zanje nekaj posebnega.

Tu je stiskal roko prijatelj staremu svojemu prijatelju, tam si videl zopet znanca, s katerim si se pred leti sešel na Triglavu in drugih planinah in pozdravi so hiteli od družbe do družbe. Hipoma je pa zadonel veličastno „Lepa naša domovina“ in navdušen ni bilo konca preje, nego ni planinski zbor dodal še prekrasno pesem „Na planine!“ Klic „odmor“ spremenil je naenkrat vso družbo v pravi planinski tabor. Na jednem kraju je taborila družba pri planinskem za-jutruku, na drugem koncu je razkazoval in razlagal planinec razgled in bližnje kraje; in da ni manjkalo tudi družb z veselimi planinskimi dovtipi, to se umeje ob sebi. Težko pa bi bilo pisati ves obširni razgled ki ga se uživa s te gore; saj vsaki pogled odpira drugo sliko človeškemu očesu. Tam snežno-bele kadorske, kaninske in julijske planine, pred tabo mogočni Goljaki, Čaven in drugi, a na drugi strani zopet obširno morje z izlivom Soče in nižavo tja do meje Italije. To je gorski kraj z razgledom, kakoršnjih je le malo najti.

„Na pot!“ je zadonel glas po enournem odmoru in vsa četa je odrinila navzdol proti Dornbergu. Pot z vrha v Dornberg je zaznamovala ajdovsko-vipavska podružnica. Ista vodi preko romantičnih „Železnih vrat“, nekaj časa po cesti a potem po gorskih stezicah in vinogradih do vnožja. Ze smo se bližali Dornbergu, ko nas je presenetil nad vse veličasten vsprejem. Z godbo na čelu nas je pričakovalo pevsko društvo „Naprej“ in ogromna množica naroda pred vhomom v Dornberg, odičen s trobojnicami. V prisrčnem nagovoru je pozdravil v imenu pev. društva, in Dornberžanov planince g. Lužnik. Omenjal je pomen, ki ga ima „Slovensko plan. društvo“ za prirodne kraje naše slov. domovine. (Zvršetak pride.)

Razpisano je mesto jetniškega čuvaja pri c. kr. deželnem sodišču v Trstu.

Vodstvo intendance slovenskega gledališča v Ljubljani za sezono 1906/07 se je poverilo g. Fr. Govekarju, ki je tudi v luskhi sezoni opravljal intendantske posle.

Vremenska naznanila telefonskim naročnikom. Glasom odloka c. kr. trgovinskega ministerstva od 18. mal. travna t. l. št. 8920/P pooblašene so telefonske centrale in govorilnice, da smejo brzojavnim potom dohajajoča vremenska naznanila priobčevati telefonskim naročnikom, če ti to preje zahtevajo, proti posredovalnini za fonograme (š. 9. lit. c telefonske naredbe od 7. vinotoka 1887).

To telefonično priobčevanje vremenskih naznanil se mora najmanj za jeden mesec zahtevati in je omejeno na nedešifrovana naznanila.

Za čitanje naznanil služijo posebni klijči, ki se dobivajo na c. kr. poštnih in brzojavnih uradih za ceno 4 stot.

C. kr. trgovinsko ministerstvo je dovolilo dalje, da se ta vremenska naznanila priobčevajo tudi po državnih brzojavnih uradih v Istri in Dalmaciji na način, kakor je splošno veljaven za ta naznanila; s tem priobčevanjem se prične v bližnjem času.

Tatinska drznost. Roparski napad.

Gospod Andrej Rebek, ki ima svoje posestvo na Vrdeli št. 994, je predsednočnim ob polturi po polnoči šlihal, da nekdo vpije na pomoč. Kmalu za tem je pa slišal, da je oni, ki je prej le klical na pomoč, začel razbijati po vratih njegove hiše klicaje še vedno: „Aiuto! Aiuto!“ (Pomagajte! Pomagajte!) Gospod Rebek je na to vstal s postelje, pograbil se kiro in šel odpret. Ko je on odprl vrata, je planil v vežo neki mlad človek, a g. Rebek ga je zadržal in ga vprašal kdo da je in kaj hoče. Na to mu je oni ves prestrašeni človek povedal, da je Valentin Welza, doma iz Celja, da stanuje v Škedenju v hiši št. 453 in da dela v „Stabilimento tecnico“. Ko ga je na to g. Rebek vprašal, zakaj da je vpil na pomoč, mu je Welza povedal, da so ga trije njemu popolnoma nepoznani ljudje še rano zvečer vodili po raznih gostilnah, tako da se je opil — to se mu je tudi poznalo —, a potem, ko je hotel domov, da so se mu ponudili da ga spremijo. A mesto v Škedenj, so ga zapeljali na Vrdele. Na cesti nad Rebeke-

HOTEL BALKAN70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
Cene zmerne. Počakaj & Kogel**HOTEL BALKAN****Barvarnica**
pralnica in čistilnica na suho(s parnim strojem)
za obleko brez razdiranja, blago, pohištvo
v reginjala itd., kakor tudi dežnike
TRST — ulica Farneto št. 11 — TRST**Albin Boegan**O priitki plesov se izvrši najhitreje.
Preginjala se lika po 20 nrv. komad.**Prodajalnica rokavic in kravat****J. Hubmann**TRST — Corso št. 19 — TRST
ustanovljena leta 1865.**Rokavice** glave I. vrste na 2 gumba gld. 1.05, na
3 gumba gld. 1.25.**Rokavice** iz Dantjeve kože, ki se lahko perejo,
na 3 gumba gld. 1.20.**Rokavice** (imitacija kože) na 3 gumba gld. — 50.**Rokavice** glave, visoke na 6, 8, 10 gumbov.**Rokavice** glave I. vrste, za dečke gld. — 85.**Rokavice** glave z dvojnimi šivom, za gospode 1.40.**Rokavice** za kočijaže, bulgar z dvojnimi šivom 2.—**Rokavice** Mitaines pletene iz lana, svile in bomba-
ževine, vsake dolgosti.Operejo in popravijo se rokavice v 24 urah
Prošek Kielhauser in Cipria s Zante originalni.

00000000000000000000

Reumatične in protimske bole-
čine, bodljaje, trganje po udih,
krče, bolečine v hrbtu in mišicah,
trganje vsled prepiha, izpahne-
nja itd. zdravi po izpovedi tiso-
čerih zahval Fellerjev lepodiseči
rastlinski esenci **FLUID** z
znamko **ELSA-FLUID**, 12 malih
ali 6 dvojnih steklenic stane
franko 5 K, 24 malih ali 12
dvojnih steklenic franko 8 K 60
stot. pri izdelovalcu E. V.
FELLER-JU, lekarnarju v Stubici, Elzin trg
št. 212, Hrvatska. — Priporoča se naročiti Feller-
jeve čistilne rhabarbara kroglice z znamko „Elsa-
Pillen“, 6 škatlic 4 K; isti delujejo izvrstno pri
želodčnih bolečinah, slabi prebavi, slabosti, zapitem
telesu. — Pravega balzama se ne dobi 1. ampak 2
tucata za 5 K franko. — Zagorski sirup za prai in
kašel 2 steklenici 5 K. — Prave švedske želodčne
kapljice 3 steklenice 5 K franko.

Kolesa**Hirondelle, Helical, Premier,
Neckarsulmer**Elegantnost, solidnost, lahkotečnost.
Model 1906**Riccardo Sanzin**

ulica Cassa di risparmio št. 6

Na prodaj je

o pohištvo osvetlo in temno, spalne sobe, posamezni komadi,
omare za knjige, pisalne mize, stolice, modiljoni,
slike, elastične železne postelje, blazine, izbira di-
vanov, moderne kuhinje za smešno ceno rad
pomankanja prostora.

ulica Chiozza 8 (rudeče table)

VIKTOR DOPLICHER**Najboljša reklama za trgovce
obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh,
so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“****GLAS.**V bogatej zalogi pohištva
Em. Ehrenfreund

(prej Jesi)

ulica Nuova 24 (prilije)

daja novo in rabljeno pohištvo po
konkurenčnih cenah v najem.

Najfinejše

namizno in jedilno olje

se vdobi pri

narodni zalogi olja

Trg Barriera št. 3. Ivan Millionig, lastnik

„E'cole française“.Pouk v govoru in praktični trgovski ko-
respondenci v jezikih: francozki, itali-
janski, angleški, nemški, španski itd. itd.,
in sicer na podlagi kombiniranega sistema
POEHLMAN. — Originalna, hitra in naj-
laglja metoda, ki doseže uspeh v 12 lekcijah.
URAD

za prevanje iz vseh jezikov

ulica del Farneto št. 3, I. nad.

Vedno odprto.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotehnik

TRST, ulica dell' Aequedott, št. 25

Autorizovana elektrotehnična delavnica s pridelano
mehanično delavnicoSprejema vpojavo električno razsvetljave, zvoncev,
telefonov, strelodvodov, kakor tudi mehanična dela, ki
so v zvezi z elektrotehniko, kakor poprave dinamič-
nih motorjev in presnove svetiljk kakoršnega koli
sistema.

Cene jako zmerne in izvršitev popolna.

Velika zaloga

dovršenih oblek

za

moške, dečke in otroke.

Specijaliteta

finih črnih oblek.

VELIKA IZBERA

delavskih hlač . . . á K 2.40
extra-močne vrste . . . á „ 4.—

Pazite na točnost naslova

Francesco Kalasch

ulica Arcata 9 — vogal ul. del Sapone

ulica Arcata 9, vogal ulice del Sapone

Delavci!!

v ulici Nuova 34

se vdobe novi

periskopični naočniki

po

zdravniškem receptu

vezani v jeklo, nikelj, alu-
minij, pozlačeni in v pristno
zlato, po cenah, ki se ne
boje tekmovanja in za
osebe vsakršnega sloja.**Velika izbira gledališnih, poljskih in pomorskih kukal**

po kron 6.— in več

Barometri, termometri, isti za mrzlico jamčeno maksimalni
stopnjemerji za vsakršnje tekočino in drugi optični predmeti

Sprejme se v popravilo vsakršen predmet. — Preprodajalcem se privoli odbitek po dogovoru.

Razpošilja brez vsakih stroškov na dom ulica Nuova 34.

Slovenci!!kmetje, mali posestniki, trgovci, uradniki, zasebniki,
ki imate na razpolago kaj denarja in si hočete nabaviti
svojo lastno hišo, ne zamudite te važne izredne prilike**V Trstu**blizu mesta, v Škorklji-Kolonji, v najzdravejšem, solnatem
kraju je na prodaj**zemljišče**

na male in velike parcele

Zemljišče primerno za gradnjo velikih in malih hiš, dvor-
cev (vil) hišic z vrtom, kmetskih hiš itd. Ne daleč od
zemljišča je kamenolom, tako, da se dobi material za
zgradbo po nizki ceni. Vode je dovolj in sicer zdrave,
hladne vode v vodnjakih. V kratkem bo napeljan tudi
plin. Zgradila se bo nova široka cesta in sklenjeno je, da
bo tramvaj vozil blizu do zemljišča. Potem bodo lastniki
zemljišča imeli vse ugodnosti. — Na željo se gradi
dvorce, hišice poljudne visokosti, tudi proti plačilu na
obroke. — Natančna pojasnila daje pismeno ali ustmeno
„INSERATNI URAD EDINOSTI“ (Trst, ulica Giorgio
Galatti št. 18 od 9.-12. dop. in 2.-7. pop.) Narodni dom.

„Dobro bi bilo, ako pridejo omenjene par-
cele v narodne roke!“

„Edinost“ 29.4 št. 118, III. str., I. kolona.

FILIJALKA BANKE „UNION“ v TRSTU

se bavi z vsemi bančnimi in menjičnimi operacijami

prejema vplačila na tekoči račun, plačuje 2 $\frac{1}{2}$ % obresti na leto ali pa
proti blagajniškim potrdilom na ime

v kronah:

po 3 $\frac{1}{2}$ % proti 4 dnevni odpovedi
3 $\frac{1}{2}$ % „ 30
3 $\frac{1}{2}$ % „ na šest mesecev stalno

v Napoleonih:

po 3 $\frac{1}{2}$ % proti 30 dnevni odpovedi
3 $\frac{1}{2}$ % „ na šest mesecev stalno
3 $\frac{1}{2}$ % „ na eno leto stalno;

na bančni ziro

plačuje brez nikake omejitve zneska 2 $\frac{1}{2}$ % letnih obrestij, izvzemši slučaje posebnega dogo-
vora priznavajoč vsa vplačila z dnem izvršitvega se vplačila.Izvršuje za svoje korentiste inkaso računov na tukajšnjem trgu menije za
Trst, Dunaj, Budapest in za druga glavna mesta monarhije, jim izdaja nakaznice na ta tržišča
ter jih ovlaščuje, da domicilirajo efekte pri njeni blagajni, vse prosto katerih-koli stroškov.Izdaja in kupuje po dnevnem kurzu, prosto vsakršnih stroškov, menjične
vrednote italijanske banke (Banca d' Italia), neapeljske banke (Banca di Napoli) in na
sileljanske banke (Banca di Sicilia).Prevzema pod najzmernejšimi pogoji nakup in prodajo javnih kreditnih listin
državne rente, delnice, obveznice, srečke, naj se iste kvotirajo na tržaški borzi ali na kaki
drugi tu- ali inozemski borzi, deviz in vredn. st.Odpira tekoče račune z domačimi in zunanji efekti, kakor tudi proti zastav-
ljenju karatov ladij ali proti drugačnemu jamstvu po dogovoru.Odpira kredite proti listinam o nakreanju za tržišča v Londonu, Parizu, Habs-
burgu, Berlinu itd. po posebnih pogojih.Izdaja in prejema menjice in nakaznice na katero-koli evropsko ali izven-
evropsko tržišče ter prevzema izplačila tudi potom brzjava.

Izdaja nadalje kreditna pisma na lne, na katero-li tuzemsko ali inozemsko tržišče.

Depozitni oddelek.

Prejema in hrani depozite, sestojče iz vrednostnih papirjev, kakor tudi iz kovinskih
vrednostij kakoršne-koli vrste. Prevzema točno upravljanje zaupanih jej depozitov, posebno
pa iztirjevanje dotičnih odrezkov verificiranje dvignjenih srečk in izplačevanje raznovrstnih
dvignjenih srečk, vse to pod najzmernejšimi pogoji.Filijalka Banke Union — oddelek za blago — preskrbljuje nakup in prodajo
blaga v komisiji, dovoljuje predume na blago, police o nakreanju, warrante itd. in jamči za
plačilo carine.**„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.**
(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.

Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike

mej Trstom in Novim Jorkom.

Hitri in elegantni novi brzoparobrod

ERNY

odpluje dne 22. maja t. l. v Novi York.

Cene jako nizke.

Potreba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so
električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razrada imajo popolno svobodo na krovu.

Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja clo-
velikega življenja po najraznovrstnejših
kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji,
ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti
je ugodno zavarovanje na doživljeje
in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.Vsak član ima po preteku petih let
pravo do dividende.**„Slavija“**

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386-80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159-57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkrajnje.
Uživa najboljše sloves, koder posluje.Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
podpore v narodne in obéno-kristne
namene.